

Posudek oponenta

Studijní program: **Mezinárodní ekonomické vztahy**

Studijní obor: **Mezinárodní politika a diplomacie**

Akademický rok: **2015/2016**

Název práce: **Výtvarné umění jako nástroj české kulturní diplomacie**

Řešitel: **Bc. Kristýna Kottová**

Vedoucí práce: **Ing. Jana Peterková, Ph.D.**

Oponent: **Ing. JUDr. Zuzana Trávníčková, Ph.D.**

	Hlediska	Stupeň hodnocení
1.	Stupeň splnění cíle práce	3
2.	Logická stavba práce	2
3.	Práce s literaturou, citace	2
4.	Adekvátnost použitých metod	3
5.	Hloubka analýzy ve vztahu k tématu	3
6.	Vlastní přístup k řešení	3
7.	Formální úprava práce	1
8.	Jazyková a stylistická úprava práce	2

Konkrétní připomínky a dotazy k práci:

Pro svoji závěrečnou práci si studentka zvolila neotřelé a z mého pohledu velmi zajímavé téma. Už po přečtení úvodní kapitoly jsem ale začala pociťovat mírné zklamání a hořký pocit mne pak spolehlivě provázel čtením celé práce.

Cíl své práce představuje autorka v úvodu rozpačitě. Na str. 6 a 8 najdeme dvě odlišné hypotézy. „Právě neoficiálními cestami dochází v mnoha případech k dosahování vysoké úrovně navazovaných vztahů a k mnoha významným mezinárodním úspěchům, což je hypotéza, již se tento text pokusí potvrdit, případně vyvrátit.“ (str. 6) „Text pracuje s hypotézou, že výtvarné umění má své důležité místo v kulturní diplomacii České republiky a že prostřednictvím výtvarného umění lze kvalitně prezentovat ČR v zahraničí a budovat její dobré jméno.“ (str. 8). Ani pro jednu z hypotéz není definován postup potvrzování/vyvracení. Vzhledem k tomu, že se jedná o závěrečnou vysokoškolskou práci, kterou má autor dokázat schopnost samostatně a systematicky přistoupit k odbornému problému, považuji uvedená slabá místa úvodu současně za hlavní slabinu práce. Čtenář (stejně jako oponent) by se měl hned v úvodu práce dozvědět, co mu může čtení textu nabídnout.

Po obsáhlé teoretické kapitole (str. 9 – 24), ve které autorka vysvětluje základní pojmy (s drobnými nepřesnostmi a zkresleními) a možné teoretické ukotvení kulturní diplomacie jako aktivity státu, následuje kapitola nazvaná Výtvarné umění jako prvek kulturní diplomacie. Popravdě, od počátku práce jsem s napětím čekala, na jakém vymezení výtvarného umění bude práce postavena. Marně. Samotná práce mnohem častěji pracuje s pojmem umění (obecně), než přímo s výtvarným uměním. Např. na str. 27 autorka uvádí, že „Tato práce se nezabývá pouze tzv. vysokým uměním, tedy uměním vysoce etablovaných malířů, dramatiků, fotografů nebo básníků.“

Na jedné straně je na práci vidět, že se autorka snažila zpracovat velké množství informací k tématu a že řadu zajímavých podnětů získala během své stáže v českém centru New York, na druhé straně na mne ale výsledek působí neuspořádaným a povrchním dojmem. Prací se prolíná několik aspektů komplikovaného vztahu mezi uměním a zahraniční politikou (resp. mezinárodními vztahy). Autorka tak plynule (a bez vysvětlení) proplová tématem obchodování s uměním (podrobně se věnuje zejména československé socialistické praxi), vystavování umění a muzejnictví, tématem státní podpory umění a umění jako nositele státnosti, přibližuje několik úspěchů českých umělců a medailonky několika žen, které v posledních letech k lepší prezentaci českého umění v zahraničí přispěly.

Z mého pohledu překvapivě málo informací práce nabízí o konkrétních aktivitách Českého centra NY.

Vůbec k roli Českých center v kulturní diplomacii se autorka dostává až oklikou. Svou pozornost přitom věnuje vybraným koncepčním dokumentům a obecným informacím o jejich činnosti, o konkrétních akcích se zmiňuje spíše okrajově. Třetí i čtvrtá část práce na mne působí nesourodě, text poskakuje od státních k nestátním aktérům a chvíli se věnuje umění samotnému, chvíli jeho prezentaci, chvíli jiným souvislostem. Představované instituce tvoří velmi pestrý obraz, který ale alespoň pro mne nenese srozumitelné sdělení. Rozhodně autorce a její práci nechci upírat zaměření na originální téma a snahu postihnout jej v širších souvislostech, výsledný výtvar ale nemohu hodnotit jako zdařilý.

Více citlivosti by podle mne vyžadovalo nejen samotné uspořádání práce, ale také práce s jazykem a s literaturou. Není korektní, aby např. na str. 27 bylo uvedeno, že „Mnozí umělci jsou vskutku vysoce vzdělaní analytici v oblasti mezinárodních vztahů.“, aniž by byl uveden jediný příklad. Stejně tak (shodou okolností stejná strana) tvrzení, že „Existuje již řada prací vědců, kteří otázku umění v MV z určitého pohledu pojímají a zpracovávají.“ by mělo být doplněno odkazem na takové práce. Na rozpacích mne ponechala i nekonkretizovaná věta (str. 28) „Umění, nebo spíše úvahy o umění, se jako téma infiltrovalo na stránky již několika progresivních časopisů, častěji však do jejich speciálních vydání.“ A stejně tak na str. 43: „Čím dál tím častěji se také objevují tvrzení, přicházející především z řad naší politické reprezentace, že by kultura měla být schopna se financovat sama, resp. po vzoru liberalistického přístupu.“. Tvrzení koho?

Smutno je mi z mnohých nepřesností v práci, ať už se týkají mezinárodních smluv (a propos ne každý mezinárodní dokument je mezinárodní smlouvou) na str. 12, nebo míchání aktérů mezinárodních vztahů a subjektů mezinárodního práva na str. 9. Věta na str. 51 „Česká centra by ideálně měla asistovat ZÚ při plnění jejich zahraničněpolitických úkolů.“ mě překvapila natolik, že jsem konfrontovala citovaný zdroj, aby zjistila, že tento uvádí: „V praxi to znamená, že doplňují a navazují na aktivity zastupitelských úřadů při plnění jejich zahraničněpolitických úkolů.“ (Stavínková, str. 22), tedy něco jiného.

Hojné překlady svědčí o tom, že autorka zřejmě neměla čas nejen na samotné zpracování práce, ale také na závěrečnou jazykovou korekturu. Československá republika se píše s velkým Č, 14 x se v práci objevuje odkaz na dílo „Budování státu: Reprezentace Československa v umění, architektuře a designu“ s překlepem, 2x pak odkaz na práci „Mezinárodní výstavy českých umělkyní v předválečném Československu (1930-1939).“; dále např. MeetFactory vs. Meat Factory. „Ženy kurátorky“ v nadpise na str. 74, „GR tvoří samostatné hospodářské středisko České filharmonie“ na str. 56, Kasner vs. Kastner (str. 63), New York namísto New York ... Ruské „Chto Delat“ se do češtiny přepisuje jako Čto dělat (případně Što dělat).

U dvou vět v textu něco podstatného chybí: „Prababička, jejíž křestní jméno.“ (str. 75). „Jedním je Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury České republiky ve vztahu k zahraničí na léta 2013 – 2018 a druhým vybraným je“ (str. 45)

S ohledem na výše uvedené hodnotím práci známkou dobře.

K diskuzi při obhajobě navrhuji otázky:

Na str. 69 uvádíte, že by podpoře exportu českého umění (zřejmě do USA) mohla pomoci spolupráce s českými firmami Lasvit nebo Preciosa. Jde o Váš vlastní názor nebo názor převzatý a dovedete jej vysvětlit a obhájit?

Jaké významné výstavy výtvarného umění a s jakým ohlasem uspořádala Česká centra v uplynulých letech?

Závěr: doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná výsledná klasifikace práce: **3**

Datum: 5. 1. 2016

Ing. JUDr. Zuzana Trávníčková, Ph.D.

oponent práce